

ISSN 2226-6070

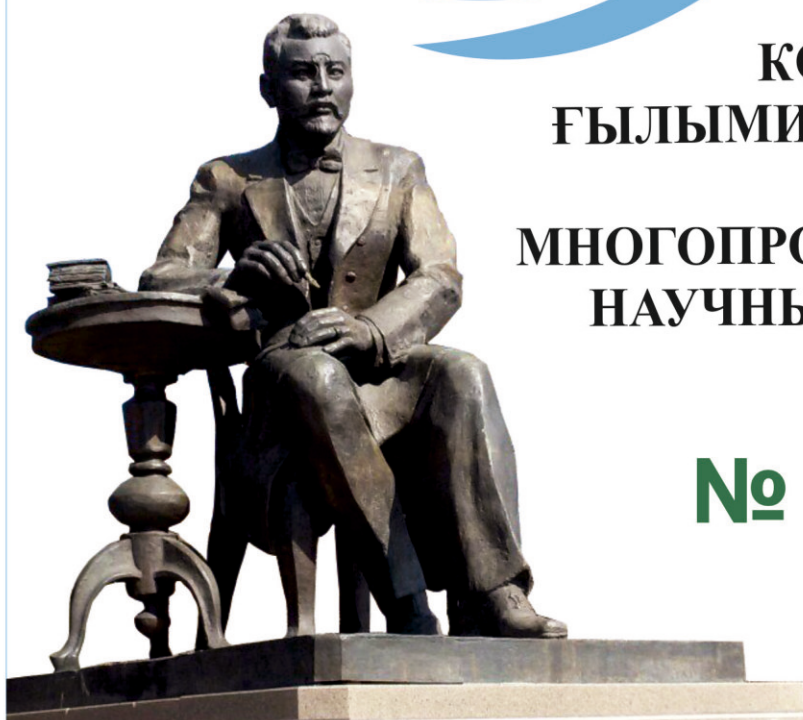
9 772226 607127

0 6

**Ахмет Байтұрсынов атындағы
Қостанай мемлекеттік университеті**

**Костанайский государственный университет
имени Ахмета Байтурсынова**

№ 2 2019 «3i: intellect, idea, innovation – ИНТЕЛЛЕКТ, ИДЕЯ, ИННОВАЦИЯ»

**КӨПСАЛАЛЫ
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ**

**МНОГОПРОФИЛЬНЫЙ
НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ**

№ 2 2019

Ахмет Байтұрсынов атындағы
Қостанай мемлекеттік университеті

**КӨПСАЛАЛЫ
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ**

**МНОГОПРОФИЛЬНЫЙ
НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ**

**Маусым (июнь)
№2 2019**

3. **Pligin, A.A. Lichnostno-orientirovannoe obrazovanie: istoriya i praktika** [Monografiya] / A.Pligin – M.: KSP, 2003. – 432 s.
4. **Thompson, I., Rubin, J. Can Strategy Improve Listening Comprehension** [Text]: Foreign Language Annuals / I.Thompson, J. Rubin – the USA: 1992. – 115 p.
5. **Rubin, J. The study of cognitive processes in second language learning. Applied Linguistic.** [elektronnyyresurs]// scirp.org: [Open Journal of Modern Linguistics Vol.5 No.2](https://www.scirp.org/(S(351jmbntvnsjt1aadkposzje))/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1454938(date of reference 21.01.2019)), April 15, 2015. – p.117 – 131 URL: [https://www.scirp.org/\(S\(351jmbntvnsjt1aadkposzje\)\)/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1454938\(date of reference 21.01.2019\)](https://www.scirp.org/(S(351jmbntvnsjt1aadkposzje))/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1454938(date of reference 21.01.2019))
6. **Rösler, D., Würffel, N. Lernmaterialien und Medien, Klett-Langenscheidt** [Text]:/ D.Rösler, N. Würffel. – München: 2016. – 190 p.
- 7.**Anikina, ZH.S. Razvitie umenij uchebnoj avtonomii u studentov vuza pri obuchenii inostrannomu yazyku s ispol'zovaniem podkastov:** dissertaciya kandidata pedagogicheskikh nauk : 13.00.02 / Zh. S. Anikina.- Tomsk, 2013.- 224s.
- 8.**Rubinshtejn, S.L. Osnovy obshchej psihologii** [Text]:/ S.L. Rubinshtejn – SPb.: Piter Kom, 1998. –672s.

Сведения об авторах

Beskorovaynaya N.A. – senior lecture, department of foreign languages A.Baytursynov Kostanai State University;110000,Kostanay, 47 Baitursyvvov st ,tel.87015304906;e-mail: natakst@mail.ru

Fyodorova M.L.- senior lecture ,department of foreign languages, A.Baytursynov Kostanai State University;110000,Kostanay,47 Baitursyvvov st., tel.87015304906;e-mail:andreyfed31@mail.ru

Бескоровайная Н.А. - шетел тілдері кафедрасының аға оқытушысы, А. Байтұрсынов Қостанай мемлекеттік университеті, 110000 Костанай ,Байтұрсынов к.,47,тел.87015304906;e-mail: natakst@mail.ru

Фёдорова М. Л.-шетел тілдері кафедрасының аға оқытушысы, А.Байтұрсынов Қостанай мемлекеттік университеті;110000,Костанай, Байтұрсынов к.,47, тел.87015304906;e-mail: andreyfed31@mail.ru

Бескоровайная Н.А.- старший преподаватель кафедры иностранных языков Костанайского государственного университета им.А.Байтұрсынова;110000, Костанай, ул. Байтұрсынова 47, тел.87015304906;e-mail:nata,kst@mail.ru

Фёдорова М.Л.- старший преподаватель кафедры иностранных языков Костанайского государственного университета им.А.Байтұрсынова;110000, Костанай, ул. Байтұрсынова 47, тел.87015304906;e-mail:andreyfed31@mail.ru

УДК 378.147:811

РУХАНИ ЖАҒҒЫРУ КЕЗЕҢІНДЕГІ КОММУНИКАТИВТІ ҚҰЗІРЕТТІЛІКТІҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Крупенкина Ф.А.- шет тілдері кафедрасының аға оқытушысы, Қостанай Мемлекеттік Университеті

Ақтас Ә.Қ . - гуманитарлық ғылымдар магистрі, шет тілдері кафедрасының оқытушысы, Қостанай Мемлекеттік Университеті

Мақала "Рухани жаңғыру" бағдарламасы аясында жастардың коммуникативтік құзыреттілігінің мәніне арналған. Адам үшін тілдің эмоциялық функциясы өте маңызды, өйткені ол өз сезімін, ішкі әлемін, өз сезгендерін, әсерлерін білдіруге көмектеседі. Қазіргі кезеңде жастардың үлкен рөлі әлеуметтік мәдениеттің сабақтастығы мен қоғам құру болып табылады.

"Қазақстандықтардың жаңа буыны кем дегенде үш тілді, қазақ, орыс және ағылшын тілдерін еркін меңгеруі тиіс."Авторлар қоғамдық сананы жаңғырту, рухани және мәдени құндылықтарды сақтау және көбейту бойынша өзекті мәселені алға тартты. Бұл зерттеу нысанын таңдау түсіндіріледі . Құзыреттілік тәсіл-бұл алынған ақпарат көлемінде ғана емес, түрлі жағдайларда әрекет ету қабілетіне және алынған білімді пайдалану қабілетіне негізделген тәсіл. 1969 жылы Делл Хаймс коммуникативтік құзыреттілік тұжырымдамасын ұсынды. Президенттің"Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру" мақаласы тілді оқыту процесінің жаңа мақсаттарға бейімделуіне ықпал етеді.

Түйін сөздер: коммуникативті құзыреттілік, модернизация, көптілділік

THE IMPORTANCE OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN A PERIOD OF SPIRITUAL RENEWAL

*Krupenkina F.A senior tutor of the department of foreign languages, Kostanay State University
Aktas A.K master of humanitarian sciences, tutor of the department of foreign languages, Kostanay State University*

The article discusses the importance communicatinos competence of youth in the light of the program "Rouhani Ganguru". For a person, the emotional function of language is very important, as it helps him to Express his feelings, inner world, his feelings, impressions. At the present stage, a large role of young people is the continuity of social culture, and the construction of society.

The article tells about the development of communicative competences of students, as according to the President "the new generation of Kazakhstan should be at least trilingual, fluent in Kazakh and Russian and English."the authors present an actual problem in terms of modernization of public consciousness, preservation and enhancement of spiritual and cultural values. This explains the choice of the object of studying. The competence approach is an approach based on knowledge, not only on the amount of information received, but also on the ability to act in different situations and the ability to use the knowledge gained. In 1969, Dell hymes introduced the concept of communicative competence. The President's article "Orientation to the future: spiritual revival" contributes to the adaptation of the language learning process to new goals

Key words: communicative competence, polylingual education

ЗНАЧЕНИЕ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ В ПЕРИОДЕ ДУХОВНОГО ВОЗРОЖДЕНИЯ

Крупенкина Ф.А.- старший преподаватель кафедры иностранных языков, Костанайский государственный университет

Актас А.К.- магистр гуманитарных наук, преподаватель кафедры иностранных языков, Костанайский государственный университет

Статья посвящена значению коммуникативной компетенции у молодежи в свете программы «Рухани Жангыру». Для человека очень важна эмоциональная функция языка, так как она помогает ему выразить свои чувства, внутренний мир, свои ощущения, впечатления. На современном этапе большая роль молодежи заключается в преемственности социальной культуры, и построении общества.

Статья рассказывает о развитии коммуникативных компетенций студентов, так как по словам Президента «новое поколение казахстанцев должно быть, по меньшей мере, трехязычным, свободно владеть казахским и русским и английскими языками.» авторами представлена актуальная проблема в плане модернизации общественного сознания, сохранения и приумножения духовных и культурных ценностей. Этим объясняется выбор объекта исследования . Компетентностный подход - это подход, основанный на знаниях, а не только на объеме получаемой информации, но и на способности действовать в различных ситуациях и на способности использовать полученные знания. В 1969 году Делл Хаймс представил концепцию коммуникативной компетентности. Статья Президента «Ориентация на будущее: духовное возрождение» способствует адаптации процесса изучения языка к новым целям.

Ключевые слова: коммуникативная компетенция, духовная модернизация, полиязычие

Кіріспе. Мақала өскелең ұрпақ бойындағы коммуникативті құзіреттіліктің дамуына баса мән беру - рухани жаңғыру кезеңіндегі үлкен жетістік болар еді. Сондай –ақ, Қазақстанның білім беру кеңістігінде модернизацияға және жаңашылдыққа деген ұмтылыс барлық деңгейлерде өтіп жатыр. Соның басты саласының бірі – шет тіліндегі коммуникативті құзіреттілікті дамыту. Бұл мақаланың **өзектілігін** анықтайды. Тіл білу дегеніміз - грамматикалық және лексика деңгейлерінде (тілдік құзыреттілік) ғана емес, сондай-ақ жағдаяттық, әлеуметтік немесе басқа тілдік емес факторларға байланысты сөйлеу құзіреттілігіне ие болу. Құзыреттілікке негізделген тәсіл - бұл білім нәтижесіне бағытталған, тек алынған ақпараттың сомасына ғана емес, әр түрлі жағдайларда әрекет ету қабілетіне, алынған білімді пайдалану қабілетіне негізделген тәсіл. Шет тілдерін оқытудың негізгі мақсаттарының бірі коммуникативтік құзыреттіліктің қажетті деңгейіне жетуге қабілетті тұлғаны қалыптастыру, жетілдіру және дамыту болып табылады. Өз ойыңызды шет тілінде айту - бұл лингвистикалық және психологиялық тұрғысынан алғанда өте қиын процесс. Алайда Елбасының «Болашаққа Бағдар: Рухани Жаңғыру» мақаласы тіл үйрету процесін жаңа мақсаттарға сай бейімдеуге жетелейді. Зерттеуіміздің **мақсаты** – өскелең ұрпаққа коммуникативті құзіреттілікке ие болудың маңыздылығын жеткізу. Осы мақсатқа жету үшін келесі **міндеттерді** анықтаймыз:

студенттердің белсенділігін күшейтуге және қарқындалуға негізделген білім берудің белсенді формаларын шет тілдері сабағында қолдануды насихаттау. Мұғалімнің міндеті - мотивтерді қалыптастыру, әдетте, оқытудың мотивациясын қалыптастыру құралы әртүрлі. Сонымен қатар, интерактивті оқыту әдістемесі студенттерге бір-бірімен өзара әрекеттесуге, ынтымақтастықтың атмосферасын құруға мүмкіндік береді. Интерактивті оқыту әдістері сабақтың негізгі компоненті болып табылады. Осындай оқыту әдістері мұғалімнің және студенттің нақты білім беру мақсаттарына жетуінің жолында өзара әрекеттесуімен байланысты. Зерттеу барысында осы тақырыпта жазылған ғылыми әдебиеттерді талдай отырып көптеген мағлұматтар алдынды.

2017 жылғы 12 сәуірде Елбасының қоғамдық сананы жаңғыртуға бағытталған мақаласы жариялады. Рухани және мәдени құндылықтарды сақтау және жетілдіру Президенттің «Болашаққа Бағдар: Рухани Жаңғыру» атты мақаласында көрсетілген жұмыстың басты мақсаты болып табылады.

«Рухани Жаңғыру» бағдарламасы - проблемаларды шешуге жаңа көзқарас. Болашаққа көзқарас - Қазақстан Республикасында қоғамдық сананы жаңғырту. Болашақта ұлттың табысты болуы оның табиғи байлығымен емес, адамдарының бәсекелік қабілетімен айқындалады. Сондықтан, әрбір қазақстандық, сол арқылы тұтас ұлт ХХІ ғасырға лайықты қасиеттерге ие болуы керек. Мысалы, компьютерлік сауаттылық, шет тілдерін білу, мәдени ашықтық сияқты факторлар әркімнің алға басуына сөзсіз қажетті алғышарттардың санатында [1, 3 б].

Қазіргі кезеңде жастар кез келген елдің дамуында маңызды рөл атқарады, өйткені ол қоғамның болашақ дамуын анықтайды. Әлеуметтік мәдениеттің үздіксіздігі мен қоғамның құрылысы және көптеген әлеуметтік, саяси және мәдени бағдарламаларды жүзеге асыруда жастардың рөлі маңызды.

Қазақстанның білім беру кеңістігінде модернизацияға және барлық деңгейлерде жаңашылдыққа деген ұмтылыс қазіргі таңда өте кең. Елбасы Н.Ә.Назарбаев ұлттық білім беру ұйымдарының алдына өте жоғары талап қойды. Білім беру бәсекеге қабілетті, қазақстандық ЖОО-ның түлектері шетелдік жоғары оқу орындарында оқуын жалғастыра алатындай жоғары сапалы болуға тиіс. Қазақстанның әлемдік аренадағы өсіп келе жатқан беделін оның жас азаматтарының халықаралық стандарттарға сай келетін білімдері арқылы көреміз. Тіл арқылы халықаралық және мәдениетаралық түсінік құрылады.

Қазақстан Республикасы Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқы Ассамблеясының ХІІ сессиясында сөйлеген сөзінен: «Ағылшын тілін білу - қазіргі әлемде қажет және келешекте - міндетті».

Қазақстандықтардың жаңа буыны кем дегенде үш тілде, қазақ, орыс және ағылшын тілдерін еркін меңгерген болуы керек. Үштұғырлы тіл идеясы тек қана әдемі тұжырымдама және тіл саясатының жаңа форматы сияқты емес, өмірлік қажеттілікке байланысты туындады.

Елбасы өзінің мақаласында: «Бүгін біз үлкен әрі іргелі жұмыс бастауымыз керек. Сондықтан мен болашаққа бір қадам жасай алатынымызды, күшті және жауапты адамдардың біріккен Ұлтына айналу үшін қоғамдық сананы қалай өзгертуге болатынын өз көзқарастарыммен бөлісуді шештім». Ең үлкен бағыттардың бірі - «білім культі», өйткені жаңа дәуірде тек жоғары білімді адамдар ғана жақсы өмір сүре алады. Президенттің айтуынша, «Әрбір қазақстандық болашақта білім алудың ең іргелі табыстың факторы екенін түсінуі керек. Жастардың өмірлік құндылықтарының ішінде білім бірінші басымдыққа ие болуы тиіс. Егер халқымыздың құндылықтар жүйесінде білім ең басты құндылыққа айналса, онда ұлт табысқа жетеді» [2].

Бүгінгі таңда, ақылды экономикаға көшкен және әлемге ашық болып келетін елдер табысты дамып келеді. Бұл саладағы жетістіктер мен жаңа білімдер планетаның үстінен үстемдік ететін тілдерді игеру арқылы дәл беріледі. Бірнеше тілдерді білу әрдайым елдер мен халықтар арасындағы қарым-қатынас пен интеграциялық мүмкіндіктерді кеңейтеді. Көптілділік қазіргі Еуропада қабылданған норма болып есептеледі.

Көп ұлтты Қазақстан жағдайында бұл бастама әлеуметтік келісімді нығайтудың маңызды факторы болып табылады. Сонымен қатар, үш тілдің дамуына баса назар аудару Қазақстандағы басқа этностардың тілдерінің назардан тыс қалмайтындығын айқындайды. Мәдениеттер мен тілдердің алуандығы - Қазақстанның ұлттық мұрасы [2, 5 б].

Шет тілдерін оқытудың негізгі мақсаттарының бірі коммуникативтік құзыреттіліктің қажетті деңгейіне жетуге қабілетті тұлғаны қалыптастыру, жетілдіру және дамыту болып табылады. Өз ойыңызды шет тілінде айту - бұл лингвистикалық және психологиялық тұрғысынан алғанда өте қиын процесс. Сондықтан көп жағдайда шет тілдері сабақтарында студенттер көбінесе сөйлемді құрастыра алмайды, идеяларды нақты тұжырымдай алмайды және қажетті тілдік құралдарды өздігінен таңдап алуда қиындық туғызады. Мұның себебі олардың қарым-қатынас дағдыларының жоқтығы.

Тіл білу дегеніміз - грамматикалық және лексика деңгейлерінде (тілдік құзыреттілік) білу ғана емес, сондай-ақ жағдаяттық, әлеуметтік немесе басқа тілдік емес факторларға байланысты сөйлеу құзыреттілігіне ие болу («жағдаяттық грамматика»). Коммуникативті құзыреттілікке әлеуметтену үдерісінде жеке адам ие болады, ал екінші жағынан, ол адамға өзіндік тілде сөйлеу ретінде ғана емес, өзін-өзі анықтайтын коммуникациялық жүйенің мүшесі ретінде сезінуге мүмкіндік береді. Осылайша, коммуникативті құзыреттілік әлеуметтену үдерістерімен, адамның сөйлеу әрекеті орын алатын кең әлеуметтік контекстімен байланысты.

Мысалы, студенттің коммуникативті құзыреттілігін қалыптастыру оның грамматиканы біліп қана емес, оны сөйлеушілердің арасындағы қарым-қатынастарына, орынның, сөздің мақсатына қарай пайдалануда көрінеді. Коммуникативтік құзыреттілік ауқымы сөйлеу этикетінің ережелерін қамтиды (мысалы, тең немесе әртүрлі әлеуметтік мәртебесі бар адамдар арасындағы қарым-қатынас ережелері, жас мәртебесі (мысалы, «сіз – отбасы мүшелері», сатушы - сатып алушы, оқытушы-студент), әртүрлі мақсаттарды қолданылтын сөйлеу ережелері (өтініш, бұйрық, уәде, және т.б.). Осы ережелердің көпшілігі еш жерде жазылмаған, алайда, тілді білетін адамдар арасындағы тиімді өзара әрекеттесу үшін, оларды білу қажет. 1969 жылы ағылшын лингвисті Дел Хаймс коммуникативті құзыреттілік тұжырымдамасын енгізді [3, 118 б].

Д. Хаймстың пайымдауынша, коммуникативтік құзыреттілік мәні сөйлеудің жағдайға қатысы туралы ішкі түсініктің болуында. Коммуникативтік құзыреттілік құрылымы: грамматикалық, социолингвистикалық, стратегиялық, дискурстық құзыреттілікті қамтиды. Д. Хеймстің теориясы екінші тіл үйрету саласында (шетелдік) маңызды үлес болды. Бұл тіл үйрету саласындағы алғашқы революциялық қадам болды. 1980 жылдары М. Канале және Свейн коммуникативтік құзыреттілік теориясын дамыту бойынша жұмысын жалғастырды, содан бері ол кеңінен танылып, таратылды.

Шет тілінде диалогтық сөйлеу монологтан гөрі күрделірек екенін атап өткен жөн, өйткені ол сөйлеу дағдыларын ғана емес, тыңдау дағдыларын да қамтуы керек. Осыған байланысты студенттерді диалогқа дайындау үшін бірнеше жаттығулар бар. Олардың ең қарапайымдары дайын диалогтар негізінде өз диалогтарыңызды жасау болып табылады. Дегенмен, бұл бастапқы кезеңде, студенттер диалог жүргізу тактикасын игеру керек болғанда, сөйлеуді құрастыру үшін әртүрлі қисық сызықтарды қолдануға үйренуі керек болғанда қолданылады [3, 119 б]. Тілді жетік меңгерген оқушыларға рөлдік ойындар мен сыныпта берілген тақырып бойынша пікірталастар қолдануға шақырылады.

Интерактивті оқыту әдістемесі студенттерге бір-бірімен өзара әрекеттесуге, ынтымақтастықтың атмосферасын құруға мүмкіндік береді. Интерактивті оқыту әдістері сабақтың негізгі компоненті болып табылады. Осындай оқыту әдістері мұғалімнің және студенттің нақты білім беру мақсаттарына жетуінің жолында өзара әрекеттесуімен байланысты. Мұндай оқыту әдістемесі тек оқу материалын ашудың тереңдігімен ғана шектелмейді, сонымен қатар мұғалім мен студенттің жеке басын, сынып пен мұғалім арасындағы қарым-қатынасын көрсетеді. Шет тіліндегі сабақта мұғалімнің әдістемелік стилін анықтайтын және студенттердің коммуникативтік құзыреттілігін дамытуға көмектесетін осы қасиеттер.

Білім берудің белсенді формалары студенттердің белсенділігін күшейтуге және қарқындалуға негізделген білім беруді жаңғырту технологиясы ретінде анықталған білім беру технологиясының класына жатады. Мұндай оқыту әдістері оқушыларды оқу материалын игеру процесінде белсенді ойлауға және тәжірибеге шақырады. Негізгі талассыз артықшылықтар - бұл студенттің өзіндік жұмысының жоғары дәрежесі, әлеуметтік дағдыларды дамыту, білімді меңгеру және тәжірибеге енгізу, шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Әр адамның дамуына байланысты қарым-қатынастың рөлі өте үлкен. Индивидтің білімі қоғамның тілдерімен жеке тұлғаның қарым-қатынасы кезінде дамиды және өседі. Адамның лингвистикалық мәдениетімен байланысы неғұрлым әртүрлі және неғұрлым кең болса, оның жеке білім алу перспективалары қаншалықты бай. Бұл қарым-қатынастарды ұйымдастыруда ұзақ уақыт бойы басты роль мектептерге, университеттерге тиесілі болды.

Өз бетінше үйренетін жеке дағдылардан құзыреттілікті дамыту дағдыларының айырмашылығы, қабілеттер мен дағдылардың барлығын бірден қосуды талап етеді.

Мұғалім студентті оқуға мәжбүрлей алмайды, сондықтан оның ағылшын тілін меңгеру үдерісіне қызығушылығын ояту керек. Мотивацияның жоқтығы мәселесі тіл үйренудің барлық кезеңдерінде туындайды. Мұғалімнің міндеті - мотивтерді қалыптастыру, әдетте, оқытудың мотивациясын қалыптастыру құралы әртүрлі.

Тіл үйретудің барлық курстарында интерактивті технологияларды қолдану қажет. Мотивтерді қалыптастыруға әсер ететін маңызды ынталандырудың бірі - интерактивті талқылау. Ағылшын тілін үйрену барысында талқылауды қосу сабақтарды әртарапандыруға және студенттердің қызығушылығын арттыруға мүмкіндік береді. Жаңашылдық қағидаты мотивтерді қалыптастыруға да ықпал етуі керек. Сыныптағы кез келген жаңа пішіндер мен жұмыс әдістері әрдайым қызықты. Уақыт өте келе көптеген әдістер мен құралдар жаңашылдықты жоғалтқаны және мұғалім оқушыларды қызықтыратын оқыту әдістерін әртарапандыруы керек екенін есте ұстаған жөн. Сондай-ақ, оқушылармен сенімділікті арттыру қажет екендігін ұмытпаңыз, себебі бұл оқу процесінде маңызды фактор болып табылады. Егер оқушылар мұғаліммен үйлесімді қарым-қатынаста болса, бұл ағылшын тілін үйренуге тағы бір ынталандыру болады [4, 23 б].

Кездейсоқтық әсері сабақ кезінде жақсы ынталандырушы фактор бола алады. Сіз сабақты өткізуге стандартты емес түрде кіре аласыз. Стандарттан өзгеше нәрсе, әрдайым студенттердің қызығушылығын тудырады. Ағылшын тілін оқыту процесінде жаңа компьютерлік технологияларды қолдану дәстүрлі әдістерді толтырады, оқушылардың оқуды ынталандырады, оларды ағылшын тіліне жаңаша қарауға мәжбүрлейді, осылайша олардың зияткерлік және шығармашылық әлеуетін ашады.

Студенттер жоба әдіснамасын қолдану арқылы оқуға ерекше қызығушылық танытады. Бұл тәуелсіздіктің дамуына септігін тигізеді, бұл мотивация деңгейін көтеруге ықпал етеді.

Ағылшын тілін үйренуде мотивацияны дамыту мәселесі білім беру ортасында өте маңызды. Қазіргі заманғы мұғалім өз жұмысында ағылшын тілін үйренуге деген қызығушылықты сақтау үшін заманауи әдістер мен құралдардың барлық түрлерін қолдануы керек, осылайша студенттердің ынталандыру деңгейін жоғарылатуға көмектеседі.

Лингвистикалық құзыреттілік сөйлеудің барлық түрлерінде автоматтандырылған экспрессивті және рецептивті лексикалық және грамматикалық дағдыларды, сөйлеу және тілдік дағдыларды, тіл пайдалану ережелерін білуді қамтиды.

Әлеуметтік-лингвистикалық құзыреттілік қарым-қатынас сипатына қарай лингвистикалық нысандарды таңдауға және түрлендіруге мүмкіндік береді. Әлеуметтік-мәдени құзыреттілік мәдениет диалогын сақтауға дайындықты және қабілетті, тілдің жұмыс жасайтын әлеуметтік және мәдени контекстін білуді қарастырады.

Өтемізді құзыреттілік - басқа құралдарды пайдалану арқылы қиын жағдайдан шығу дағдыларын дамыту (тілдік құралдардың жеткіліксіздігі), мысалы, синонимдер, антонимдер, перифраза және т.б.

Стратегиялық құзыреттілік тілді қалай үйренуге және қолдануға болатынын білу жүйесін меңгеруді қамтиды. Әлеуметтік құзыреттілік жеке басының тәжірибесі мен басқа адамдармен қарым-қатынас жасау қабілеттілігін, қарым-қатынас жағдайын шеберлігін, ұжымдық қарым-қатынаста өнімді серіктестіктің шеберлігін білдіруді білдіреді. Заманауи ғылыми әдебиеттерді талдау коммуникативтік құзыреттілікті анық стандарттары жоқ пәнаралық феномен ретінде айтуға мүмкіндік береді [5, 34 б].

Ұрпақтар арасындағы үйлесімділікті одан әрі нығайтудың жалпы идеологиясы – Қазақстан мемлекеттігін, ішкі саяси тұрақтылықты, азаматтық татулықты, қоғамдық және ұлтаралық келісімді одан әрі дамытуда болып табылады. Ұлттық ерекшелігімізді бойына сіңірген, елге үлгі боларлық ұрпақ өсіруге тырысу- бүгінгі басты міндет. Рухани дамыған салада тәрбиеленген ұрпақ міндетті түрде мемлекетіміздің дамуына қызмет етеді. Әр кезде алмасып отыратын ұрпақтың мүмкіншілігі мол. Ұрпақтар сабақтастығы арқылы қайта жаңғыру жүзеге асады, ескі қатынас түрлерінен қазіргі және болашақтағы қатынас түрлері келіп шығады [6, 124 б].

Бүгінде дүние жүзінде шамамен 1,5 миллиард адам ағылшын тілінде сөйлейді. Ең көп зерттелген тіл болып табылатын ағылшын тілі басқа тілдерді алмастырмайды, бірақ оларды толықтырады.

Мақаланы **қорытындылай** келе мынадай түйін жасаймыз. Шетел тілін меңгеру - кез-келген профилі заманауи маманды кәсіби даярлаудың міндетті компоненті. Тәжірибе көрсеткендей, қазіргі кезде мұғалімдер қала мектептері мен ауыл мектептерінің көптеген түлектерінің білімдері мен қабілеттерінің жеткіліксіз деңгейін ескеруге мәжбүр.

Ағылшын тілін меңгергеннен кейін сіз оқыту мен өзін-өзі жетілдіру үшін шектеусіз ресурстарға қол жеткізесіз. Сіз өзіңізді қызықтыратын кез келген тақырып бойынша ақпарат ала аласыз, сондай-ақ оны басқа адамдармен талқылай аласыз. Кітаптар, газеттер, журналдар - мұның бәрі оқу үшін керемет пайдалы материалдарды ұсынады, бірақ осы бағалы ресурстардың басым бөлігі тек ағылшын тілінде жарияланады. Сондай-ақ, сүйікті музыкаңызды түсініп, фильмдерді түпнұсқа тілде көруге мүмкіндік болады. Түпнұсқа тіл аударма кезінде өзінің түпнұсқалық мағынасын жоғалтатын мазмұнға қарағанда әрдайым түсінікті.

Мен Иоганн Гётедің бір сөзін ұнатамын: «Шет тілдерін білмейтін адам өз тілі туралы ештеңе білмейді». Біздің ойымызша бүгінгі таңда шет тілдерін білу әр білім алушы, әрбір жақсы маман үшін өте қажет.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР:

1. **Н.А. Назарбаев «Болашаққа бағдар: қоғам санасының жаңғыруы»/мақала/ - «Егемен Қазақстан» газеті, 12 сәуір.,2017 жыл, - 5 б**
2. **Қазақстан жолы -2050: бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ. ҚР Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан Халқына жолдауы.** [Текст]: – Алматы: Юрист. 2014 – 5 б.
3. **Кобзева Н. А. Коммуникативтік құзыреттілік шет тілін оқытудың қазіргі заманғы теориясы мен тәжірибесінің негізгі санаты** [Текст]: мақала - Жас ғалым, 2011 - №3. Т.2. - 118-121 бет.
4. **Конышева А.В. Современные методы обучения.** [Текст]: монография - Минск, 2007.- 56 б.
5. **Седов К.Ф. Дискурс и личность: эволюция коммуникативной компетенции** / [Текст]: оқу-әдіст. құрал/ К.Ф. Седов.- М.: Лабиринт, 2012.- 34-37б.
6. **Абубакирова Г.Н. Сабақтастық ұғымы және әлеуметтік-мәдени феномен ретінде.** [Текст]:/ мақала/ 3i:intellect, idea, innovation – интеллект, идея, инновация. - Қостанай. -2018ж.маусым, 27 -124 б

REFERENCES:

1. **N.A. Nazarbaev «Bolashaka bagdar: kogam sanasynyn zhangyru»/makkala/ «Egemen Kazakhstan» newspaper, 12 sauir.,2017 5 b**
2. **Kazakhstan zholi -2050: bir maksat, bir mudde, bir bolashak.** KR Prezident N.Ä.Nazarbaev

Kazakhstan Xalkına zholdauı. [Текст]:– Алматы: Yurist, 2014 – 5б.

3. **Kobzeva N. A. Kommunikativtik kuziretilik shet tilin okutudın kazirgi zamangı teoriyası men täzhiribesinin negizgi sanatı** // Zhas galym, 2011 - №3. Т.2. - 118-121 б.

4. **Konisheva A.V. Sovremennie metodi obucheniya.** [Текст]: - Minsk, 2007.- 56 б.

5. **Sedov K.F. Diskurs i lichnost: evolyuciya kommunikativnoy kompetencii** / [Текст]: K.F. Sedov.- М.: Labirint, 2012.-. 34-37б.

6. **Abubakirova G.N. Sabaktastik ugımı zhane aleumettik-madeni fenomen retinde./** 3i:intellect, idea, innovation – intellekt, ideya, innovaciya. –Kostanay. -2018.mausım, 27 -124b

Сведения об авторах

Крупенкина Фатима Александровна - Қостанай Мемлекеттік Университетінің аға оқытушысы, 110000 Қостанай, 9-9-16 п., тел:87076634256, e-mail: fkrupenkina@mail.ru

Ақтас Әйгерім Қаныбекқызы - Қостанай Мемлекеттік Университетінің оқытушысы, гуманитарлық ғылымдар магистрі., 110000 Қостанай қ. Аэропорт ш/а.,8.81 пәтер, тел: 87029012815, e-mail: aktas.aigerim@gmail.com

Крупенкина Фатима Александровна –ст.преподаватель кафедры иностранных языков., Костанайский Государственный Университет, 110000 г.Костанай, 9-9-16 п., тел:87076634256, e-mail: fkrupenkina@mail.ru

Ақтас Айгерім Қаныбековна – преподаватель кафедры иностранных языков Костанайского Государственного Университета, магистр гуманитарных наук., 110000 г. Костанай., мкрн аэропорт 8., кв 81., тел: 87029012815, e-mail: aktas.aigerim@gmail.com

Krupenkina Fatima Aleksandrovna – senior tutor of Kostanay State University, 110000 Kostanay, 9-9-16, mob:87076634256, e-mail: fkrupenkina@mail.ru

Aktas Aigerim Kanybekovna – tutor of department of foreign languages, Kostanay State University, master of humanitarian sciences, 110000, Kostanay, 8 aeroport,81 apartment, mob 87029012815, e-mail: aktas.aigerim@gmail.com

МАЗМҰНЫ - СОДЕРЖАНИЕ

КИЗИЛКАЯ Р. КАЛИМОВ Н. Е. ЖАРЛЫГАСОВ Ж. Б.	ИСПОЛЬЗОВАНИЕ УДОБРЕНИЙ НОВОГО ПОКОЛЕНИЯ ДЛЯ ПОДКОРМКИ ЯРОВОЙ ПШЕНИЦЫ В УСЛОВИЯХ КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ.....	96
ТЕХНИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМДАР ЖӘНЕ ТЕХНОЛОГИЯЛАР - ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИИ		
VARDIASHVILI N.N.	MODELING OF OPTIMAL FINANCIAL STABILITY OF A BANK.....	102
ЗАҒ ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ - АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЮРИДИЧЕСКОЙ НАУКИ		
A. ALDABERGENOVA	ЗАҒ ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЮРИДИЧЕСКОЙ НАУК SOME PROBLEMS OF CARRYING OUT OF INVESTMENT ACTIVITY IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN	107
БЕКМАГАМБЕТОВ А.Б.	КРИМИНОЛОГИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКА И КРИМИНОЛОГИЧЕСКОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО В СФЕРЕ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ПРЕСТУПНОСТИ, СВЯЗАННОЙ С ТОРГОВЛЕЙ ЛЮДЬМИ.....	112
ПУЗИКОВ Р.В.	ЮРИДИЧЕСКАЯ ДОКТРИНА КАК ЭЛЕМЕНТ КОНЦЕПТУАЛЬНОСТИ В ПРАВЕ.....	123
ПЧЕЛКИНА Е.В. МАЛЫШЕВА Е.В.	КРИМИНОЛОГИЧЕСКИЙ ПОРТРЕТ ЛИЧНОСТИ ЖЕНЩИН, ОСУЖДЕННЫХ ЗА ИНФАНТИЦИД В РОССИИ.....	135
ЭКОНОМИКА		
БАРАНОВА Н.А. СУЛЕЙМЕНОВА С.Е.	БАСҚАРУШЫЛЫҚ ШЕШІМДЕРДІ ҚАБЫЛДАУ СТИЛЬДЕРІ.....	143
ГУМАНИТАРЛЫҚ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК ҒЫЛЫМДАРЫ - ГУМАНИТАРНЫЕ И СОЦИАЛЬНЫЕ НАУКИ		
KUNGUROVA O.G. KUDRITSKAYA M.I.	CONCEPT "CULTURAL CODE OF THE NATION" AND ITS INTERPRETATION BY THE KAZAKHSTANI MEDIA PUBLIC.....	150
SARKISYAN SH.V.	PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS OF HUMAN HEALTH FORMATION.....	158
UTEMISSOVA A.A. FAZYLOVA A.A.	EDUCATIONAL BUSINESS GAMES AT TRAINING FUTURE SPECIALISTS IN HIGH SCHOOL.....	164
ФИЛОЛОГИЯ ҒЫЛЫМДАРЫ - ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ		
АХМЕТОВА Б.З. КАЛИЕВ Б.Н.	ОСОБЕННОСТИ УПОТРЕБЛЕНИЯ ЗАДНЕЯЗЫЧНЫХ СОГЛАСНЫХ В РЕЧИ ДИАЛЕКТОНОСИТЕЛЕЙ КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ.....	170
BESKOROVAYNAYA N.A. FYODOROVA M.L.	FORMATION OF METACOGNITIVE STRATEGIES AT THE LESSONS OF PROFESSIONALLY ORIENTED FOREIGN LANGUAGE.....	176
КРУПЕНКИНА Ф.А. АҚТАС Ө.Қ.	РУХАНИ ЖАҒҒЫРУ КЕЗЕҒІНДЕГІ КОММУНИКАТИВТІ ҚҰЗІРЕТТІЛІКТІҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ.....	183